

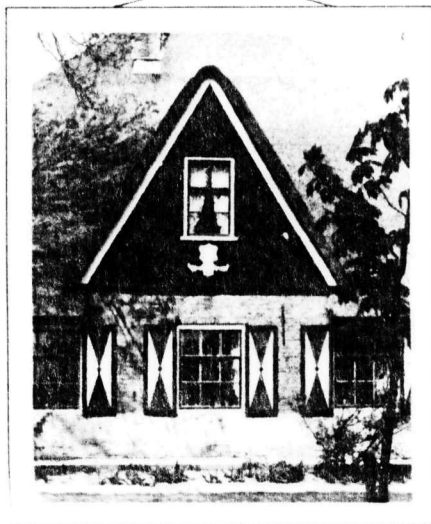
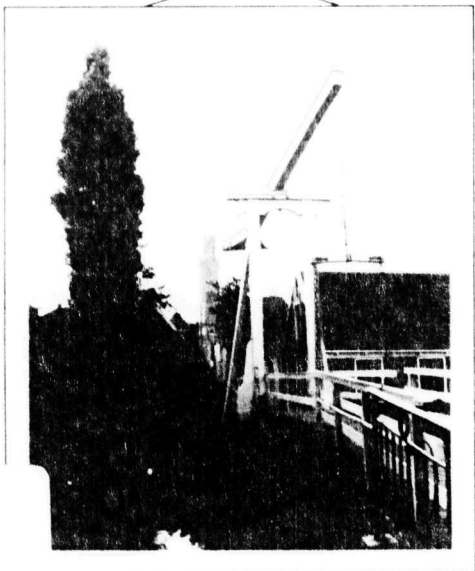
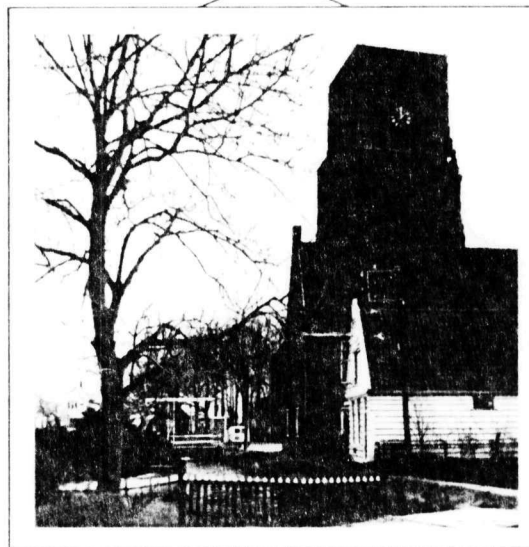
monumentenzorg

noord-holland

E 1981-162

BMS001000793
E1981-162
Griza Literatuur

IDC
5276

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel.: 243736/243737/243738/243739

1Dc 5276.

Wat zijn monumenten?

Vaak zullen dat gebouwen zijn met **geschiedkundige- oudheidkundige- of kunstwaarde**. Het kan ook een terrein zijn, waarin vondsten zijn gedaan van de eerste bewoners in deze provincie (archeologisch monument).

Volgens artikel 1 van de monumentenverordening zijn monumenten:

- a. zaken, welke van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap of hun volkskundige waarde;
- b. terreinen, welke van algemeen belang zijn wegens daar aanwezige zaken als bedoeld onder a;
- c. zaken en terreinen, welke van algemeen belang zijn wegens de aan die zaken en terreinen verbonden geschiedkundige herinneringen.

U kunt daarbij bijvoorbeeld denken aan woonhuizen, kerken, boerderijen, molens, kastelen of raadhuzen, terwijl de laatste jaren ook oude stoomgemalen en fabrieken in de belangstelling komen te staan. Maar ook een dijk, zoals de Westfriese Omringdijk, kan – en provinciale staten hebben zich daarvoor uitgesproken – beschermd worden.

Waarom zorgen wij voor monumenten?

Omdat ze mooi zijn of oud?

Er zijn verschillende redenen aan te geven waarom monumenten beschermd zouden moeten worden.

In de eerste plaats kan een monument of een reeks van monumenten gewoon mooi zijn (de St. Bavo in Haarlem of huizen aan de grachten in Amsterdam).

Een monument kan tevens een belangrijke plaats innemen in de geschiedenis van ons volk (het Paleis op de Dam in Amsterdam, de Nieuwe Kerk aldaar of het Statencollege (nu Westfries Museum) in Hoorn).

Ook de woonhuizen vormen een belangrijk deel van onze monumenten. Deze kleinere bouwwerken, bepalen vaak het karakter van onze steden en dorpen. (Hoorn, Medemblik en Enkhuizen).

Wie kunnen monumenten beschermen?

Het rijk, de provincie en de gemeenten kunnen monumenten door ze op een monumentenlijst te plaatsen, beschermen. Het rijk heeft dat na het in werking treden van de Monumentenwet in 1961 op grote schaal gedaan. In het gehele land zijn 41.613 monumenten door het rijk beschermd. In de provincie Noord-Holland zijn dat er p.m. 11.000, waarvan 6.800 in Amsterdam.

De provincie heeft nu door het vaststellen van de monumentenverordening de mogelijkheid zelf monumenten te beschermen. Van de 81 gemeenten in de provincie hebben slechts 8 gemeenten een monumentenlijst.

Interprovinciaal
Documentatie Centrum

Provinciale Staten hebben op 24 maart 1980 de provinciale monumentenverordening vastgesteld.

Op grond van deze verordening kunnen gedeputeerde staten (het dagelijks bestuur van de provincie) monumenten op een monumentenlijst plaatsen en ze daardoor beschermen. Een verordening is een voor iedere inwoner van de provincie bindende regeling.

Waarom beschermen provincie en gemeenten ook monumenten?

Het rijk kan nu eenmaal niet alle gebouwen, die uit een oogpunt van monumentenzorg wellicht voor bescherming in aanmerking komen, als beschermd monument aanwijzen. Zo is van de in Noord-Holland veel voorkomende stolpboerderijen maar een beperkt aantal op de rijkslijst geplaatst. Daarnaast zijn er gebouwen, die juist voor een streek of gemeente wel van zoveel belang zijn, dat het wenselijk is als de provincie of de gemeente tot bescherming zou overgaan.

Wat is de bedoeling van bescherming?

De provincie wil door plaatsing van monumenten op de provinciale lijst voorkomen, dat monumenten zonder overleg worden beschadigd, vernield, of zodanig worden gewijzigd, dat zij hun oorspronkelijk karakter verliezen.

Daarom moet de eigenaar van een op de provinciale monumentenlijst geplaatst gebouw vergunning hebben om dat beschermd monument:

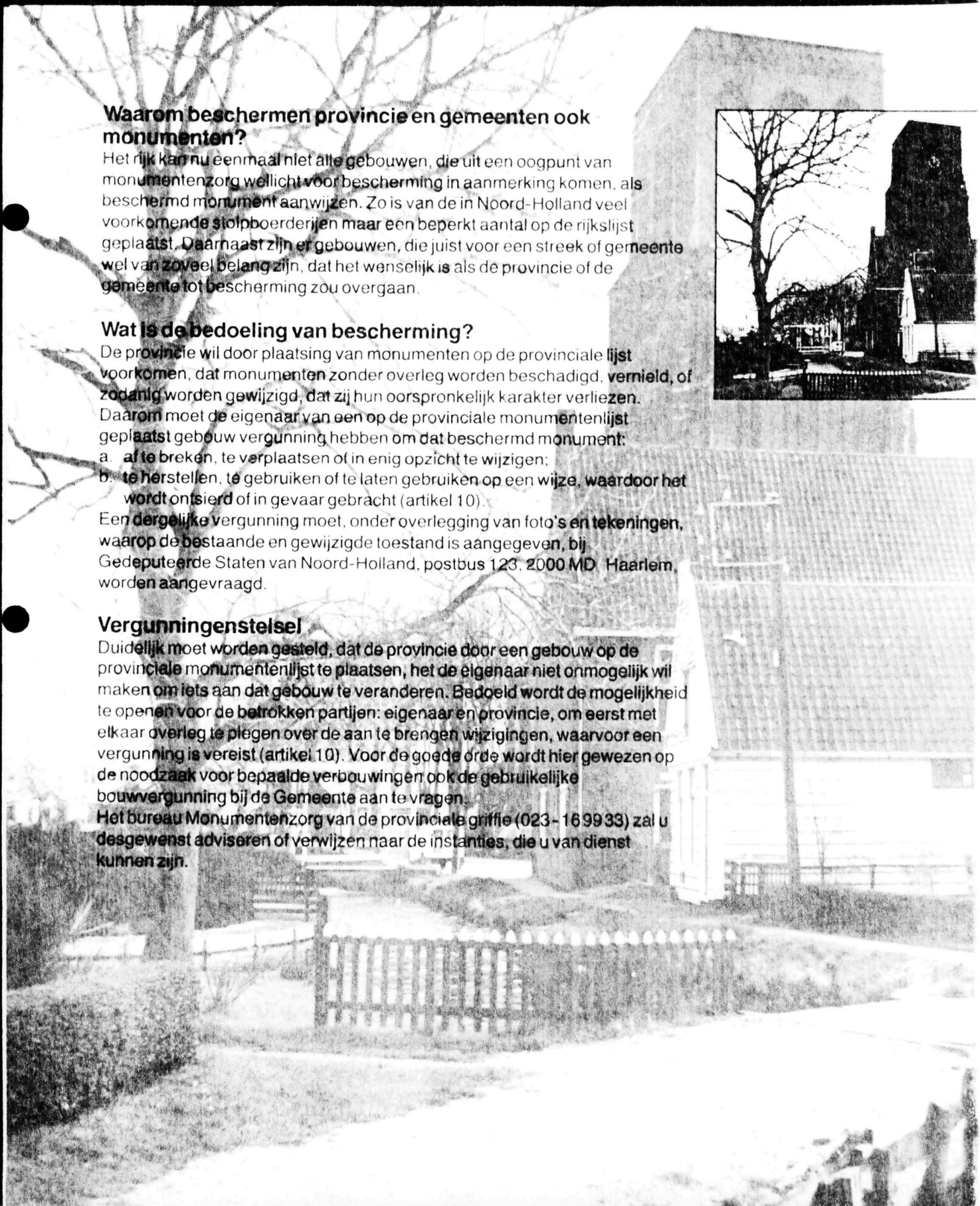
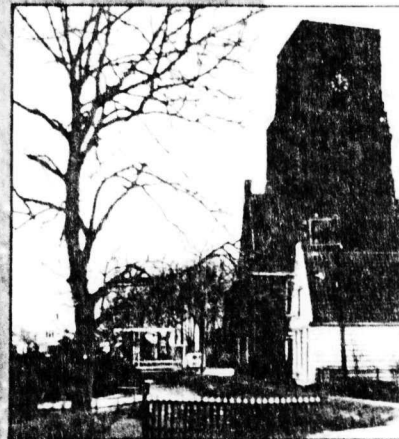
- a. af te breken, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen;
- b. te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze, waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht (artikel 10).

Een dergelijke vergunning moet, onder overlegging van foto's en tekeningen, waarop de bestaande en gewijzigde toestand is aangegeven, bij Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, postbus 123, 2000 MD Haarlem, worden aangevraagd.

Vergunningenstelsel

Duidelijk moet worden gesteld, dat de provincie door een gebouw op de provinciale monumentenlijst te plaatsen, het de eigenaar niet onmogelijk wil maken om iets aan dat gebouw te veranderen. Bedoeld wordt de mogelijkheid te openen voor de betrokken partijen: eigenaar en provincie, om eerst met elkaar overleg te plegen over de aan te brengen wijzigingen, waarvoor een vergunning is vereist (artikel 10). Voor de goede orde wordt hier gewezen op de noodzaak voor bepaalde verbouwingen ook de gebruikelijke bouwvergunning bij de Gemeente aan te vragen.

Het bureau Monumentenzorg van de provinciale griffie (023 - 16 99 33) zal u desgewenst adviseren of verwijzen naar de instanties, die u van dienst kunnen zijn.

Subsidie voor restauratie?

Het is algemeen bekend, dat de eigenaar van een door het rijk beschermd monument ten behoeve van een restauratie daarvan, subsidie kan aanvragen bij het rijk, de provincie en de gemeente, waarin het monument gelegen is. (Aangezien het rijk nog zeer veel subsidie-aanvragen heeft liggen en de middelen beperkt zijn, zal het rijk op dit ogenblik niet direkt subsidie kunnen verlenen.)

Hoe staat het nu met de door de provincie beschermde monumenten? De provincie zal niet zonder meer subsidies verstrekken, wanneer een eigenaar zijn pand wil restaureren. Slechts in bijzondere gevallen zal het mogelijk zijn een subsidie te ontvangen. Er zal daarnaast naar gestreefd worden om de eigenaar met – zo mogelijk gratis – advies behulpzaam te zijn bij de verbouwing van het monument.

Hoe beoordeelt de provincie of een monument beschermd moet worden?

De provincie heeft deskundigen in dienst, die een gemeente inventariseren en beoordelen of er monumenten zijn, die waard zijn beschermd te worden. Daarbij spelen verschillende aspecten een rol. Bekeken wordt o. a. of het object van lokale of regionale historische betekenis is, hoe het in de stedelijke situatie past, of het zeldzaam is en wat de architectonische waarde ervan is. Daarna moet een onafhankelijke adviescommissie, waarin ook weer deskundigen zitting hebben, de voorstellen bespreken. Tenslotte worden de voorstellen nog behandeld door de provinciale monumentencommissie, die is samengesteld uit leden van provinciale staten.

Welke monumenten beschermt de provincie niet?

Wanneer een monument op de rijkslijst of op een gemeentelijke monumentenlijst is geplaatst, zal geen bescherming door de provincie plaats kunnen hebben (art. 4.1).

Afvoeren van monumenten van de provinciale monumentenlijst

Monumenten, die op de provinciale monumentenlijst zijn geplaatst, kunnen daarvan ook weer afgevoerd worden. Ingevolge artikel 4 van de monumentenverordening wordt een monument, dat alsnog door het rijk of door een gemeente wordt beschermd, van de provinciale monumentenlijst afgevoerd.

Controle

Het provinciaal bestuur zal periodiek nagaan of de op de provinciale monumentenlijst geplaatste monumenten zich nog in de toestand bevinden, waarin zij zich bevonden, toen zij op de provinciale monumentenlijst geplaatst werden.

Bezwaarschriften

Gedeputeerde staten geven de eigenaar kennis van het voornemen tot plaatsing op de provinciale monumentenlijst (artikel 6.1).

De eigenaar kan binnen 30 dagen na verzending van de kennisgeving schriftelijk bezwaren indienen (artikel 6.3). Gedeputeerde staten beslissen binnen drie maanden na het verstrijken van genoemde termijn.

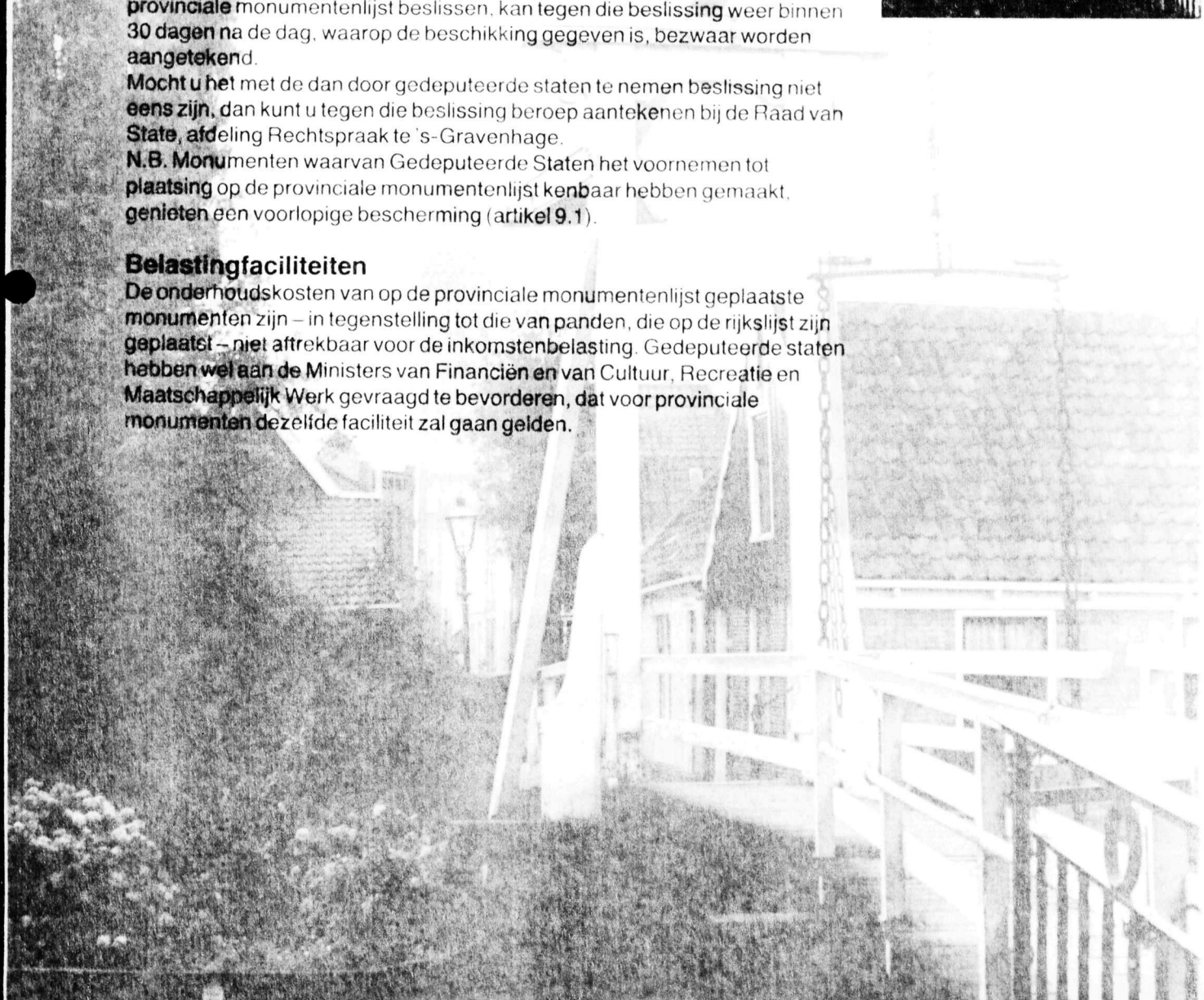
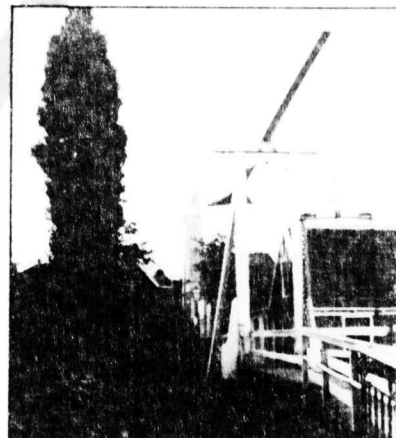
Als gedeputeerde staten tenslotte tot plaatsing van een monument op de provinciale monumentenlijst beslissen, kan tegen die beslissing weer binnen 30 dagen na de dag, waarop de beschikking gegeven is, bezwaar worden aangetekend.

Mocht u het met de dan door gedeputeerde staten te nemen beslissing niet eens zijn, dan kunt u tegen die beslissing beroep aantekenen bij de Raad van State, afdeling Rechtspraak te 's-Gravenhage.

N.B. Monumenten waarvan Gedeputeerde Staten het voornemen tot plaatsing op de provinciale monumentenlijst kenbaar hebben gemaakt, genieten een voorlopige bescherming (artikel 9.1).

Belastingfaciliteiten

De onderhoudskosten van op de provinciale monumentenlijst geplaatste monumenten zijn – in tegenstelling tot die van panden, die op de rijkslijst zijn geplaatst – niet aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Gedeputeerde staten hebben wel aan de Ministers van Financiën en van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk gevraagd te bevorderen, dat voor provinciale monumenten dezelfde faciliteit zal gaan gelden.

Voorlichting over verbouwing

Op initiatief van de Stichting Noordhollandse Welstandscommissie en de Culturele Raad Noord-Holland is de Adviescommissie voor het Landelijk Bouwen samengesteld. Deze commissie geeft adviezen op het gebied van:

- stolpen en architectonisch waardevolle boerderijen, waarbij het gaat om restauratie, renovatie, bestemmingswijziging of aanpassing;
- nieuwe agrarische bedrijven;
- oude en nieuwe woningen op of bij agrarische bedrijfserven;
- bestaande agrarische bedrijven met aanpassing aan moderne bedrijfs-eisen.

Elke 2e en 4e maandag van de maand houdt deze commissie van 14.00 tot 17.00 uur spreekuur in het Landbouwhuis, Helderseweg 8 te Alkmaar.

Adviezen worden kosteloos verstrekt. Telefonische afspraak maken is noodzakelijk. Bel daartoe de Stichting Noordhollandse Welstandscommissie te Amsterdam: 020 - 22 47 02.

De Welstandscommissies kunnen eigenaren eveneens kosteloos adviseren. Tijdens een spreekuur, voorafgaande aan de zitting van een Welstandscommissie, kan de aanvrager/architect van een bepaald bouwplan in een vroegtijdig stadium overleg plegen omtrent de welstandseisen, die aan zijn plan gesteld kunnen worden. Tenslotte kunt u ook advies inwinnen bij het bureau Monumentenzorg van de provinciale griffie.

Met bovengenoemde Adviescommissie voor het Landelijk Bouwen en de Stichting Noordhollandse Welstandscommissie wordt door het provinciaal bestuur overleg gevoerd over hetgeen met de bescherming van monumenten wordt beoogd. Beide instellingen zijn evenwel onafhankelijk van het provinciaal bestuur, zodat een gunstige advisering nog niet hoeft te betekenen, dat het provinciaal bestuur daarmee zonder meer instemt.

Adressen

Bureau Monumentenzorg van de provinciale griffie
Dreef 3
Haarlem
(postbus 123 – 2000 MD Haarlem)
Telefoon: 023 - 169933

Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk
Steenvoordelaan 370
Rijswijk (Z-H)
Telefoon: 070 - 949233

Rijksdienst voor de Monumentenzorg
Broederplein 41
Zeist
Telefoon: 03404 - 28122

Culturele Raad Noord-Holland
Huize Beeckestijn
Rijksweg 136
Velsen
(postbus 163 – 1970 AD IJmuiden)
Telefoon: 02550 - 16941

Stichting Noordhollandse Welstandscommissie
Keizersgracht 437
Amsterdam-Centrum
Telefoon: 020 - 224702